

Asia: VN/854/2022

Hallituksen esitys sote-uudistusta koskevien rahoituslakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kuntien rahoitusta koskevat ehdotukset

Luonnos hallituksen esityksestä perustuu liian optimistiseen arvioon talouden kehityksestä ja kuntien verotulojen kasvusta. Valtiovarainministeriön viimeisin Suomen talouden kasvuennuste on 0,5-1,5 %. Samaan aikaan luonnoksessa esitetään, että kuntien verotulojen kasvu on yli 800 miljoonaa euroa. Käytännössä kuntatalous joutuu entistä tiukempaan tilanteeseen. Jäljelle jäävän kuntaveroprosentin tuotto pienenee. Kevään 2022 työtaistelujen aiheuttamat palkkakustannusten nousu, palkkaharmonisointi ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen mahdollisten alijäämien kattaminen ovat seikkoja, jota ei ole huomioitu riittävällä tasolla. Kunnat joutuvat käyttämään kuluvan vuoden aikana 2022 TA-arviota enemmän rahaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluihin tai sopeuttamaan toimintaa. Ukrainan pakolaisilla saattaa olla oma vaikutuksensa. Lisäksi ennakoitua korkeampi inflaatio ja hintojen nousu vaikuttavat kuntien käyttötalouteen. Tämän hetken tilannekuva on muuttunut ratkaisevasti siitä, kun talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2022 – 2024 laadittiin. Kunnille jää riski sotetiloista siirtymäajan jälkeen.

Kuntien jäljelle jäävien palvelujen rahoituspohja tulee turvata. Kuntien rahoitusasema ei saa vaarantua ja samaan aikaan hyvinvointialueiden rahoitusasema ei saa vaarantua alimitoitettujen 2022 kuntien talousarvioiden myötä.

2. Hyvinvointialueiden rahoitusta koskevat ehdotukset

Hyvinvointialueiden rahoituksen määräytymistekijöiden muutoksella painotetaan rahoitusta Uudellemaalle ja Pohjois-Pohjanmaalle, erityisesti Helsinkiin. Yliopistosairaalisän käyttöönotto on ainakin osin epäoikeudenmukainen. Käyttöönotossa ei huomioida sitä, että ERVA-alueilla sijaitsevat muut hyvinvointialueet kantavat oman osansa yliopistosairaalan omaavien hyvinvointialueiden kustannuksista maksamalla palveluista. Näille muille alueille merkittäviä lisäkustannuksia aiheuttavat myös potilaiden kuljetukset yliopistosairaaloihin.

Kainuu kuuluu "yliopistosairaalattomiin" hyvinvointialueisiin ja on häviävä muutoksessa, jossa asukasperustekriteeriperusteisesta rahoituksesta siirretään euroja yo-sairaalakriteeriperusteiseen rahoitukseen. Tätä muutosta emme voi vastaväitteittä hyväksyä.

3. Yliopistosairaalatekijää koskeva ehdotus

-

4. Vaikutusarvioinnit

-

5. Muut huomiot

Luonnokselle annettu lausuntoaika on aivan liian lyhyt. Esityksessä on erittäin merkittäviä muutoksia hyvinvointialueiden rahoitukseen. Lausuntoaikana lausunnon antajilla ei ole mahdollisuutta tarkistaa luonnoksen täysimääräisiä vaikutuksia alueille. Luonnokselle tarvitaan pidempi lausuntoaika, jotta kunnat ja alueet voivat tarkistaa esimerkiksi laskennallisen rahoituksen tarveperusteisen osan vaikutukset alueelle.

Heikkinen Erno
Suomussalmen kunta